

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 21 listopada 2012 r.

Sąd Apelacyjny we Wrocławiu – Wydział I Cywilny w składzie:

Przewodniczący:	Prezes SA Andrzej Niedużak (spr.)
Sędziowie:	SSA Janusz Kaspryszyn SSA Franciszek Marcinowski
Protokolant:	Katarzyna Rzepecka

po rozpoznaniu w dniu 16 listopada 2012 r. we Wrocławiu na rozprawie

sprawy z powództwa **B. L.**

przeciwko **K. G.**

o zapłatę

na skutek apelacji powódki

od wyroku Sądu Okręgowego we Wrocławiu

z dnia 20 marca 2012 r. sygn. akt I C 1185/11

uchyla zaskarżony wyrok i sprawę przekazuje Sądowi Okręgowemu we Wrocławiu do ponownego rozpoznania pozostawiając temu Sądowi orzeczenie o kosztach postępowania apelacyjnego.

UZASADNIENIE

Przed Sądem Rejonowym w O. toczyła się sprawa z wniosku

B. L. przeciwko K. G. o zniesienie współwłasności nieruchomości położonej w P. obejmującej działki nr (...)

o łącznej powierzchni 5,38 ha wraz z budynkiem mieszkalnym, dla której

Sąd Rejonowy w K. prowadzi księgę wieczystą nr KW (...). Sąd Rejonowy uznając, że nieruchomość została nabyta za środków pochodzących zarówno od wnioskodawczynie jak i od uczestnika postępowania, pozostających w trwającym od 1977 r. do 2000 r. konkubinacie, uwzględnił wniosek. Sąd ten postanowieniem z dnia 5 listopada 2008 r. ustalił, że wnioskodawczynie dokonała nakładów na będącą przedmiotem postępowania nieruchomość w wysokości 145.400 zł i zasądził od uczestnika postępowania na rzecz wnioskodawczynie kwotę 145.400 zł wraz z ustawowymi odsetkami, odraczając termin jej płatności do dnia 31 grudnia 2009 r.

Na skutek apelacji K. G., Sąd Okręgowy we Wrocławiu postanowieniem z dnia 29 listopada 2010 r. uchylił zaskarżone postanowienie

i przekazał sprawę Sądowi Rejonowemu w O. do ponownego rozpoznania.

Sąd drugiej instancji wskazał na niedopuszczalność uwzględnienia wniosku

o zniesienie współwłasności nieruchomości. Stwierdził, że żądanie B. L. powinno być rozpoznane w trybie postępowania procesowego. Za trafny uznał Sąd Okręgowy zarzut naruszenia art. 321 § 1 k.p.c. polegającego na wydaniu orzeczenia co do podmiotu, który nie był objęty żądaniem.

Po przekazaniu sprawy Sądowi pierwszej instancji, Sąd ten przekazał sprawę do rozpoznania w trybie procesowym oraz uznał się rzeczowo niewłaściwy i przekazał sprawę Sądowi Okręgowemu we Wrocławiu.

Sąd Okręgowy we Wrocławiu, wyrokiem z dnia 20 marca 2012 r. oddalił powództwo i zasądził od powódki na rzecz pozwanego kwotę 7.417 zł tytułem zwrotu kosztów procesu. Zdaniem Sądu do rozliczeń majątkowych pomiędzy osobami pozostającymi w trwałym związku faktycznym (konkubincie) mogą mieć zastosowanie przepisy o bezpodstawnym wzbogaceniu, nie zaś o wspólności ustawowej. O treści wyroku zadecydował jednak ostatecznie rozkład ciężaru dowodu. Ustalenia faktyczne Sąd Okręgowy poczynił w oparciu o dowody zgromadzone przez Sąd Rejonowy w O. w postępowaniu nieprocesowym.

Po przekazaniu sprawy do ponownego rozpoznania powódka zmodyfikowała swoje pierwotne żądanie, na powództwo o zapłatę. Zdaniem Sądu Okręgowego, wbrew obowiązkowi wynikającemu z art. 6 k.c. nie wykazała aby zakup nieruchomości położonej w P. sfinansowała w połowie. Sąd oddalił wnioski dowodowe powódki, ponieważ zostały złożone po upływie czternastodniowego terminu określonego na podstawie art. 207 § 3 k.p.c., zarządzenie w tej sprawie doręczono pełnomocnikowi powódki w dniu 11 października 2011 r.

W złożonej apelacji powódka podniosła następujące zarzuty:

I. naruszenie prawa materialnego, tj. art. 6 k.c. w zw. art. 405 k.c. poprzez jego niewłaściwe zastosowanie i uznanie, że powódka nie udowodniła swoich twierdzeń podczas gdy materiał dowodowy zebrany w niniejszej sprawie, w szczególności zeznania świadków i przesłuchanie stron potwierdza, że strony pozostawały w konkubinacie, w trakcie którego prowadziły wspólne inwestycje przeznaczając na nie wspólne środki, a taką wspólną inwestycją był zakup 1/2 części udziału w nieruchomości położonej w P., a następnie nakłady poczynione na przedmiotową nieruchomość;

II. naruszenie przepisów postępowania, które to mogło mieć istotny wpływ na wynik sprawy, tj.

1. art. 207 § 3 k.p.c. poprzez niewłaściwe zastosowanie i uznanie, że wnioski dowodowe zgłoszone przez powódkę zostały złożone po terminie określonym zarządzeniem, w sytuacji gdy powódka pismo procesowe z dnia 26 października 2011 r. wraz z wnioskami dowodowymi nadała tego samego dnia w urzędzie pocztowym, a więc dochowała przedmiotowego terminu, a pismo procesowe powódki z dnia 29 lutego 2012 r. nie zawierało żadnych nowych wniosków dowodowych;

2. art. 316 k.p.c. w zw. z art. 235 § k.p.c. poprzez naruszenie zasady bezpośredniości i nie przeprowadzenie dowodów które uprzednio przeprowadził Sąd Rejonowy w O. w sytuacji, gdy zmianie uległa podstawa żądania powódki, a ponadto co istotne jak wynika z przepisów postępowania cywilnego postępowanie dowodowe musi odbywać się przed sądem orzekającym, oprócz wyjątków opisanych w tym przepisie, które jednak w rozpoznawanej sprawie nie wystąpiły;

3. art. 233 § 1 k.p.c. poprzez dowolną i wybiórczą ocenę materiału dowodowego znajdującego się w aktach sprawy, wbrew zasadom wiedzy, logiki i doświadczenia życiowego i uznanie, że pozwany za środki własne dokonał zakupu 1/2 części udziału w nieruchomości położonej w P., a następnie nakładów na przedmiotową nieruchomość w sytuacji gdy prawidłowa ocena materiału dowodowego,

w szczególności zeznania świadków, okoliczności zakupu przedmiotowej nieruchomości, wzajemna zależność finansowa stron, dochody stron, okoliczności brania kredytów i pożyczek, a także ich poręczenia prowadzi do odmiennych ustaleń;

4. art. 233 § 1 k.p.c. poprzez dowolną i wybiórczą ocenę materiału dowodowego znajdującego się w aktach sprawy, wbrew zasadom wiedzy, logiki i doświadczenia życiowego i uznanie, że strony prowadziły osobne inwestycje i dysponowały własnym budżetem w sytuacji gdy z materiału dowodowego znajdującego się w aktach sprawy wynika, że zarówno powódka jak i jej brat W. W. poręczali kredyty i pożyczki brane przez pozwanego jak również, iż w okresie zakupu 1/2 części udziału

w nieruchomości położonej w P., a następnie nakładów dokonywanych na przedmiotową nieruchomość powódka zaciągała również pożyczki i kredyty;

5. art. 328 § 2 k.p.c. poprzez zaniechanie wskazania na podstawie jakich dowodów Sąd I instancji przyjął, że:

– dochody uzyskiwane przez pozwanego pozwoliły mu na sfinansowanie zakupu

1/2 części udziału w nieruchomości położonej w P., a następnie nakładów na przedmiotową nieruchomość, a także spłatę zaciągniętych kredytów i pożyczek,

a także jaki interes i cel miałyby strony w zaciąganiu i wzajemnym poręczaniu kredytów i pożyczek w okresie nabycia nieruchomości i czynienia na nią nakładów;

6. art. 322 k.p.c. poprzez jego niezastosowanie w sytuacji, gdy materiał dowodowy zebrany w aktach sprawy, stosunki wzajemne stron uzasadniały jego zastosowanie;

III. błąd w ustaleniach faktycznych dokonanych przez Sąd I instancji poprzez uznanie, że zarządzenie określające 14 – dniowy termin na podstawie

art. 207 § 3 k.p.c. został doręczony pełnomocnikowi powódki w dniu

11 października 2011 r. w sytuacji gdy z akt sprawy wynika, że zarządzenie to zostało doręczone pełnomocnikowi powódki w dniu 12 października 2011 r., a więc powódka mogła zgłaszać wnioski dowodowe do dnia 26 października 2011 r.

Wnioski apelacji zmierzały do:

1) zmiany wyroku w zaskarżonej części i zasądzenia od pozwanego na rzecz powódki kwoty 145.400 zł wraz z ustawowymi odsetkami liczonymi od dnia 01 lutego 2009 r. do dnia zapłaty;

2) zasądzenia od pozwanego na rzecz powódki kosztów procesu w tym kosztów zastępstwa prawnego według norm przepisanych za wszystkie instancje;

ewentualnie

3) uchylenia wyroku w zaskarżonej części i przekazania sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania w zaskarżonej części;

4) zasądzenia od pozwanego na rzecz powódki kosztów procesu w tym kosztów zastępstwa prawnego według norm przepisanych za wszystkie instancje.

W odpowiedzi na apelację pozwany wnosił o jej oddalenie i zasądzenie od powódki na rzecz pozwanego kosztów postępowania apelacyjnego.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

W apelacji powódki trafnie podniesiono, że Sąd Okręgowy naruszył przepis art. 207 § 3 k.p.c. oraz przepis art. 316 k.p.c. w zw. z art. 235 k.p.c.

I. Sąd Okręgowy oddalił wszystkie wnioski dowodowe powódki uznając, że zostały złożone po upływie terminu wskazanego na podstawie obowiązującego w toku postępowania art. 207 § 3 k.p.c. Pogląd ten jest błędny i to w stopniu oczywistym. Zobowiązanie do złożenia wniosków dowodowych doręczono pełnomocnikowi powódki w dniu 12 października 2011 r., a nie jak przyjął to Sąd w dniu 11 października, zaś pismo obejmujące wnioski dowodowe, powódka złożyła w dniu 26 października 2011 r., a więc we właściwym terminie. Jeśli Sąd Okręgowy był innego zdania, to niezrozumiałe jest uwzględnienie wniosku nowo ustanowionego pełnomocnika powódki o odroczenie rozprawy. Na tej kolejnej rozprawie Sąd ograniczył się do oddalenia wniosków dowodowych powódki z powodu przekroczenia terminu wyznaczonego na podstawie art. 207 § 3 k.p.c., po czym wydał wyrok.

II. Sąd Okręgowy mimo oddalenia wszystkich wniosków dowodowych, bez wydania jakiegokolwiek pozytywnego postanowienia dowodowego, przytoczył w pisemnym uzasadnieniu wyroku obszerny stan faktyczny sprawy z powołaniem się na wyniki postępowania dowodowego przed Sądem Rejonowym w O.. Jest to zabieg niedopuszczalny. Postępowanie przed Sądem Okręgowym nie było kontynuacją postępowania przed Sądem Rejonowym. Oba te postępowania toczyły się w różnych trybach postępowania. Przypomnieć trzeba, że niewłaściwy tryb postępowania stanowi bezwzględną przesłankę nieważności postępowania. Brany jest przez sąd pod uwagę z urzędu, na każdym etapie postępowania (por. art. 202 k.p.c.). Poza oceną Sądu Apelacyjnego pozostaje treść orzeczenia Sądu Okręgowego drugiej instancji, jednak Sąd pierwszej instancji był zobligowany mieć wskazane zasady na uwadze i respektować je. Nie oznacza to, że skorzystanie z dowodów zgromadzonych w postępowaniu przed Sądem Rejonowym w okolicznościach tej sprawy było niemożliwe. Wymagałoby jednak wydania odpowiedniego postępowania dowodowego. Jak to już powiedziano, postępowanie przed Sądem Okręgowym procedującym w procesie nie było kontynuacją postępowania nieprocesowego przed Sądem Rejonowym w O..

Oddalenie przez Sąd Okręgowy pierwszej instancji wszystkich wniosków dowodowych powódki oraz brak dopuszczenia jakichkolwiek innych dowodów oznacza, że wyrok w całości pozbawiony jest podstawy faktycznej. W takich okolicznościach, na podstawie art. 386 § 4 k.p.c. wyrok ten należało uchylić i sprawę przekazać Sądowi Okręgowemu do ponownego rozpoznania z pozostawieniem temu Sądowi orzeczenia o kosztach postępowania apelacyjnego.

MR